

**Plaatsingslijst van het archief van ACOD-cultuur Gewest Antwerpen
(1910 - 1988)**

(D/1989/511, D/1993/508)

Martine Vermandere

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis
1996

INLEIDING

Omvang: 4 archiefdozen, 54 beschrijvingen

De archiefvormer

Dit archief geeft de werking en acties weer van het Spektakelverbond – ABVV Antwerpen en van het Belgische Spektakelverbond.

Na de Eerste Wereldoorlog werd de Nationale Toonkunstenaarsbond opgericht, die een voortzetting was van de voor de oorlog reeds bestaande Vriendenkring. Deze neutrale bond telde in 1925 al 2000 leden, zowel beroepsmusici als semiprofessionelen, en was gevestigd in een café in de Van Wesenbeekstraat. Dit gebouw kon later aangekocht worden, alsook een aanpalend gebouw. Zo ontstond het bekende café Artes, uitgebaat door de bond en rendez-vousplaats van iedereen uit het kunstmilieu. Op een van de bovenverdiepingen bevonden zich de burelen van de bond. Met de opkomst van de sprekende film en de algemene crisis van eind jaren 1920 werden veel musici werkloos. Het aantal leden daalde en eind 1932 moesten de gebouwen verkocht worden. De bond verhuisde naar de Vestingstraat en bleef er bestaan tot aan de Tweede Wereldoorlog. Toch werden nog een aantal zaken verwezenlijkt. Er waren weddeschalen opgesteld die strikt moesten worden nageleefd en kwam een Arbeidsbeurs waarop organisatoren van feesten een beroep konden doen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog – dus zonder vakbeweging – werden jaarcontracten ingevoerd voor Koninklijke Vlaamse Opera (KVO) en Koninklijke Nederlandse Schouwburg (KNS), onder impuls van de door de bezetter aangestelde intendant Joris Diels. Na de Bevrijding werd door een enkele musici van de KVO het Spektakelverbond van Antwerpen opgericht, dat zich onmiddellijk aansloot bij het ABVV Antwerpen en waarbij ook een aantal acteurs en actrices van de KNS zich lieten inschrijven. Een grote groep musici vormden in 1945-1946 een nieuwe neutrale Nationale Toonkunstenaarsbond. Deze nieuwe bond telde weldra ruim 600 leden en sloot zich aan bij de onpartijdige Belgische Federatie van het Spektakel, waartoe ook het Spektakelverbond ABVV Antwerpen was toegetreden. Begin 1948 kwam een fusie tot stand tussen beide Antwerpse besturen en werd het Spektakelverbond ABVV Antwerpen een werkelijke én strijdbare vakbond.

Afkortingen

ABVV	:	Algemeen Belgisch Vakverbond
AC	:	Algemene Centrale
BRT	:	Belgische Radio en Televisie
FBS	:	Fédération Belge du Spectacle
FIM	:	Fédération Internationale des Musiciens
KNS	:	Koninklijke Nederlandse Schouwburg
KVO	:	Koninklijke Vlaamse Opera
NTV	:	Nationale Toonkunstenaars Vereniging

Uitgelicht

Vlag SKVA Opera Koorzangers KK Orpheus, A. Ost, 1921
Vlag Spektakelverbond Antwerpen, z.d.

PLAATSINGSLIJST

1. Briefwisseling, akten, lijsten

Werking en acties van het Spektakelverbond (ACOD Culturele Activiteiten) bij de Koninklijke Nederlandse Schouwburg (KNS).
1950-1978
2. Knipsels

Vakbondsacties Belgisch Spektakelverbond en info over opera- en theaterwereld.
1959-1968
3. Gelegenheidsdrukwerk, briefwisseling, omzendbrieven, verslag, proces-verbaal, lijsten, pamfletten, akten, knipsels

Belgisch Verbond der Toon- en Tooneelkunstenaars -Nationale Toonkunstenaars Vereeniging (NTV) ;
ABVV - Spektakelverbond: vakbondsacties, contacten met leden, contracten, voordelen.
1946-1973
4. Briefwisseling

Werking en acties van het Belgische Spektakelverbond bij de Koninklijke Nederlandse Opera.
1958-1965
5. Briefwisseling

Werking en acties van het Belgische Spektakelverbond (ACOD Culturele Activiteiten) bij de Koninklijke Nederlandse Opera.
1966-1978
6. Iconografie

Plakboek met krantenartikels, foto's, programma's e.d. van theaterstukken en voordrachtavonden met Gustaaf Cauwenberg (toneelkunstenaar verbonden aan de KNS).
1910-1930
7. Brochure

Minimumtarieven van het Syndicat des Artistes Musiciens de Bruxelles (FBS-FIM).
[1949]
8. Knipsel

Rechtsgeding van orkestleider Hendrik Diels met Joseph Tubbax (secretaris van het

- Spektakelverbond).
8 mei 1958 (fotokopie)
9. Statuten
- Fédération Belge du Spectacle.
z.d.
10. Specimen
- Inlichtingsbulletijn van het Belgisch Verbond der Toon- en Tooneelkunstenaars (nr.1).
1947
11. Iconografie
- Briefpapier van het Spektakelverbond.
z.d.
12. Uitnodigingen
- Vergaderingen: solisten KVO met Spektakelverbond.
21 april 1951
13. Iconografie
- Adreslabel van Jozef Tubbax (met lidnummer en vermelding "overleden").
april 1982
14. Knipsels
- Betreffende Antwerpse Philharmonie, KNS, staking Koninklijk Vlaams Ballet tegen ontslag artistieke directeur Valery Panov (met karikatuur VEJO), Leo Collard en het theaterstatuut, fusiecongres van het Belgisch Spektakelverbond.
10 feb. 1975 en z.d. (fotokopieën)
15. Affiche
- Propaganda van ACOD voor de syndicale verkiezingen getekend door VEJO.
z.d.
16. Briefwisseling, knipsel, uitnodiging
- Jubelviering ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het Spektakelverbond:
aanwezigheden mandatarissen, persverslag.
dec. 1954
17. Brief
- Van Gustaaf Luyten aan Spanoghe (secretaris ACOD -afdeling Kulturele Diensten)

- betreffende de stichtingsvlag van het Operakoor van de Koninklijke Vlaamse Opera.
4 sept. 1988
18. Verslag, brief
- Vergadering ballet KVO.
26 dec. 1964
19. Specimen
- Het Tooneel - Het Antwerpsch Tooneel met onder meer info over het Plan Barat
(Algemeen secretaris van de Belgische Federatie van Schouwburgpersoneel).
27 aug. 1948
20. Brief
- Van P. Vandenbussche (directeur-generaal Belgische Radio en Televisie Instituut der
Nederlandse Uitzendingen) aan Tubbax (Nationaal Secretaris Belgisch
Spektakelverbond) betreffende relayeren van concerten.
7 okt. 1965
21. Postkaart
- Van L. Ruys (muziekinstrumentenhandelaar) aan de secretaris van het
Spektakelverbond met verontschuldiging voor het niet aanwezig zijn van de heer Karel
op een vergadering.
18 sept. 1957
22. Briefwisseling, uitnodiging
- Betreffende vzw SOLITAPAS Antwerpen.
16 nov. 1961 en z.d.
23. Reglementen
- Voorwaarden van medewerking van artiesten van het spektakelbedrijf aan de televisie-
uitzendingen.
1956
24. Nota
- Historiek van het Belgisch Spektakelverbond door J. Tubbax.
juni 1975
25. Nota
- Van P. Barat (Belgisch Verbond der Toon- en Tooneelkunstenaars) betreffende
jaarlijks verlof artiesten.
z.d.

26. Brief
- Vraag van J. Tubbax (secretaris Spektakelverbond) aan Gordon Sandison (British Actors' Equity Association) om Dom. De Gruyter inlichtingen te bezorgen over de historische en hedendaagse situatie van het theater in Engeland.
14 mei 1954
27. Resoluties
- Congres van de sector Radio-omroep van de ACOD.
6 april 1957
28. Omzendbrief
- Van P. Barat en J. Tubbax (Nationale secretarissen Belgisch Spektakelverbond ABVV Fédération Belge du Spectacle FGTB) betreffende problemen met Televisie, Eurovisie en Uitvoerdersrecht.
April 1957
29. Affiche
- Bericht aan Belgische en buitenlandse artiesten over toepassing op de wet betreffende sociale zekerheid.
z.d.
30. Knipsels
- Stakingsacties artiesten Antwerpen.
nov. 1973, 12 sept. 1974
31. Knipsels
- Philharmonie van Antwerpen, beheer opera's.
13 maart 1981, 26 okt. 1982
32. Specimen
- “Theaterproblemen. Beschouwingen bij een reorganisatie van ons nationaal toneel” door Bert Van Kerkhoven (overdruk uit “Socialistisch Standpunten” 1961 (3)).
1961
33. Brief
- Van L. Craeybeckx (burgemeester) aan R. Van Elslande (minister van Cultuur) over Koninklijke Vlaamse Opera (KVO) (afschrift gezonden aan J. Tubbax).
19 sept. 1963 (Fotokopie)
34. Knipsels, werkdocumenten, specimina

Fusiecongres Belgisch Spektakelverbond, proces Hendrik Diels (ex-dirigent orkest KVO) tegen Jozef Tubbax (secretaris Spektakelverbond), zeer beperkte historiek aan de hand van tekstjes [gebruikt voor tentoonstelling] over Spektakelverbond, Vereniging van Vlaamse Toneelkunstenaars, Toonkunstenaars-vereniging, Syndicale Kamer van de Antwerpse Operakoorzangers, stichtingscongres van de sector Culturele Activiteiten. 1976 en z.d.

35. Iconografie: reproductie

Muzykkamer en opslagplaats instrumenten.
z.d.

36. Programma

Festival van Vlaanderen.
15 juli - 22 sept. 1970

(Foto's uitgelicht naar fototheek AMSAB-ISG)

37. Lidmaatschapsbewijzen

Op naam van Jan (Jean) Van Egmond: Maatschappelijke Zekerheidskaart, Belgisch Vakverbond Gewest Antwerpen – Afdeling Spektakelverbond, Belgisch Verbond der Toon- en Toneelkunstenaars, Federatie Mutualiteiten ABVV; op naam van J. Debièvre: werkvergunning.
1939-1940, 1945, 1947-1952

38. Brochure

Federale Minima Tarieven Spektakelverbond van Antwerpen.
z.d.

39. Pamflet, knipsels

Ballet van Vlaanderen: ontslag Valery Panov (artistiek directeur).
18 dec. 1986, 8 jan. 1987

40. Brochures, specimen

Info over opera, koren en muziekinstrumenten ; publiciteit voor artiesten.
1964, 1966 en z.d.

41. Pamflet

“Zalige Kerstmis! Joris Diels door het Antwerpse Stadsbestuur als regisseur naar de KNS gezonden. Een nieuw schandelijk cadeau aan de landverraders.”, uitgaande van “De Belgische Voorwacht – Antwerpen”.
z.d.

42. Specimen

“Bulletin d’Informations du Syndicat des Artistes-Musiciens de Bruxelles”.
okt. 1945

43. Programma

Voorstellingen en acteurs van de musical "Porgy and Bess" en "Free and Easy".
1955, 1969

(Foto's uitgelicht naar fototheek AMSAB-ISG)

44. Omzendbrieven

Belgisch Verbond der Toon- en Toneelkunstenaars – Afdeling “Nationale toonkunstenaars Vereniging” over de samensmelting met het Spektakelverbond.
[1949]

45. Kasstukken, brief

Van W. Cassiers (secretaris Spektakelverbond) aan H. Crabeels, afdracht van Crabeels aan Syndikale Kamer der Artisten-Muzikanten van Gent en Omliggende.
13 sept. 1948, 9 nov. 1948, 3 dec. 1948

46. Affiche

"Kultuur voor democratie. Chili Crea".
z.d.

47. Lidmaatschapsbewijs, statuten

Syndikaat der Vlaamsche Tooneelkunstenaars – Afdeeling Antwerpen, op naam van Maria Dillen, standregelen Toonkunstenaarsvereniging van Antwerpen.
4 aug. 1921, 1925-1926

48. Knipsels, werkdocument

Voorstellingen van: KNS, Nederlandsch Tooneel van Gent, Koninklijke Vlaamsche Schouwburg.
1910, 1918, 1920-1922, 1929, 1938 en z.d.

49. Gelegenheidsdrukwerk, verslag, statuten, brieven, specimen

Jubelviering 10-jarig bestaan Spektakelverbond – ABVV, Nationale Toonkunstenaars Vereniging, arbeidsvoorwaarden van “Syndicat des Artistes Musiciens de Bruxelles”, Belgisch Verbond der toon- en Tooneelkunstenaars.
1945-1946, 1948, 1955 en z.d.

50. Omzendbrief

“Aan onze getrouwe bezoekers van de Kon. Vlaamse Opera” over loon- en werkvoorwaarden.
z.d.

51. Pamflet, knipsel

“Spektakelverbond - De kunstenaar en de huidige problemen” over de opkomst van de televisie.
24 feb. 1954, 26 mei 1956, 22 aug. 1959

52. Dossier betreffende het nieuwe ontwerp van statuut van het personeel van de Koninklijke Nederlandse Schouwburg, de Koninklijke Vlaamse Opera en het Jeugdtheater voor het seizoen 1949-1950.
1949, 1 omslag

53. Gezinsstaten en toetredingsformulieren van het ABVV, van werknemers van de Koninklijke Vlaamse Opera.
1945, 1 omslag

54. Brief van de Koninklijke Nederlandse Schouwburg aan mevrouw C.L. inzake de verbreking van haar contract, met aantekeningen.
1945, 2 stukken

Foto's uitgelicht naar fototheek Amsab-ISG

-. Foto's

- KVO: concerten De Werker: M.L. Hendrickx, R. Verbruggen en Frank Coene in gezelschap van de 5 dirigenten die na K. Walpet de harmonie De Werker dirigeerden. Uiterst rechts een bestuurslid van De Werker, 19 april 1966
- Socialistisch Mannenkoor Lasalle, 1 dec. 1973
- Groot Symfonie-Orkest van de zender Brussel, [1940-1945]
- 1 Meiviering in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel georganiseerd door de Unie van Hand- en Geestesarbeiders: het koor Kunst is Kracht, 1 mei 1942
- Harmonie De Werker, 2 sept. 1946
- Concert van de Wehrmacht in de Gentse stadsopera ten gunste van het Duitse Rode Kruis, 2 juni 1941
- Toneel "De verkochte bruid" van Smetana door het Duitse Nationaltheater van Weimar in de KVO Antwerpen, [1940-1945]
- Toneel KNS, 1942
- Wedstrijd Jeugduur zender Brussel in Zaal Van Dijck voor koorzang: De vroolijke Nachtegaaltjes o.l.v. Ida Couturier, [1940-1945]
- Gewestelijk Bureau, z.d.
- Europees congres acteurs te Parijs, 2-3 april 1951 (3 foto's)

-. Foto's

Voorstellingen Jeugdtheater KNS Antwerpen.
1942-1968

- Foto's

Muziekinstrumenten, orkesten, muziekwedstrijden, concertzalen, grammofoons.
1942-1976

- Foto's

Laureaten Koningin Elisabeth Wedstrijd.
1975-1976

- Foto's

Muziekuitvoeringen tijdens de Tweede Wereldoorlog (koren o.m. Vlaamsch Nationale
Koorvereniging "Kunst en Vermaak", orkesten, muziekverenigingen).
1940-1943

- Foto's

Muziekensembles, -verenigingen en orkesten (o.m. De Werker).
1953-1973

- Foto's

Jazz- en popgroepen, popconcerten.
1959-1976

- Foto's

Zangverenigingen, koren.
1949-1974

- Foto's

Voorstellingen van de KVO, opera- en operettevoorstellingen.
1945-1970

- Foto's

Voorstellingen tijdens de Tweede Wereldoorlog in de stadsopera te Gent.
1940-1941

- Foto's

Voorstellingen en vieringen Jeugdtheater KNS Antwerpen.
1946-1967

- Foto's

Operettes, blijspelen en revues o.m. in de Folies-Bergère te Brussel en het Hacienda Theater te Antwerpen.
1954-1961 en z.d.

- Foto's

Vlag van SKVA Opera Koorzangers Kunstkring Orpheus, actie ACOD/BRT, actie "solidair met de opera", manifestatie FGTB te Charleroi op 22 mei 1986, feestmaal met Jan Tubbax (secretaris Spektakelverbond), Herman van Doeselare (ABVV Mutualiteiten), Frans Hendrickx (AC), Marcel Buytaert en op de achtergrond: Odile Cotteleer, Marcel Schoeters, Frans Lauwers en Jos Geerts, aktie in de Vlas, openingsvertoning van Aïda van Verdi in de KVA [gebruikt voor publicatie in Volk en Staat], opening Centrum Louis Major.
1986, 1988 en z.d.